

A közbeszerzési korrupció jóléti hatásai

Koren, Szeidl, Szűcs, Vedres

ERC/NETWORKS, ERC/KNOWLEDGEFLOWS

Bevezetés

Mi értelmet közbeszerzési korrupciónál beszélni?

Mi értelme közbeszerzési korrupcióról beszélni?

Anekdoták vs adatok:

- ▶ Jobb mérés.
- ▶ Számszerűsítés.
- ▶ Új minták.

A mai előadás

- ▶ A mérés módszertana.
- ▶ Leíró statisztikák a közbeszerzés torzításairól.
- ▶ Hogyan számszerűsítsük a jóléti hatásokat?
- ▶ (Első eredmények.)

Adatok

Menedzserek

- ▶ Aláírásra jogosultak, 1990-2014 (Complex, 886,028 cég).
- ▶ Név, lakcím, anyja neve, születési idő.

Politikusok

- ▶ Országos és helyi választások jelöltjei (1990-2014, 106,000 név), kormányzati tisztviselők, fontos állami intézmények és vállalatok vezetői.
- ▶ Név, város, pártszín, választás vagy kinevezés éve.

Közbeszerzés

- ▶ kozbeszerzes.ceu.hu (1997-2014, kb 200,000 eljárás).
- ▶ Kiíró, indulók és nyertesek neve, adószáma. Elnyert összeg, termékek CPV kódja, döntés ideje.

A politika és a közbeszerzés

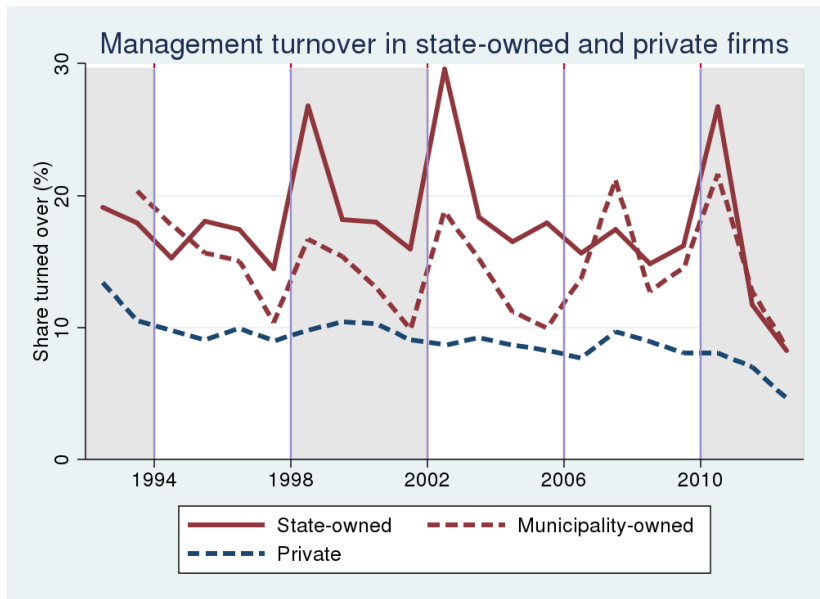
Az elmúlt 20 év politikai ciklusai

Political affiliation of central and local governments

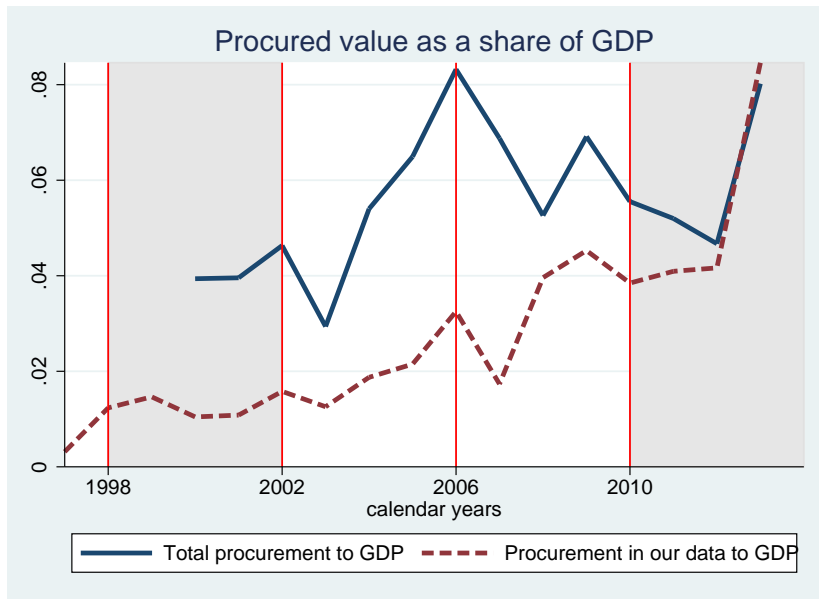
	share of left in parliament	central govt	share of left in main cities	average main city govt
1994-1998	72%	left	65%	left
1998-2002	41%	right	55%	left
2002-2006	52%	left	82%	left
2006-2010	55%	left	32%	right
2010-2014	20%	right	0%	right

Az állami vállalatok átpolitizáltak

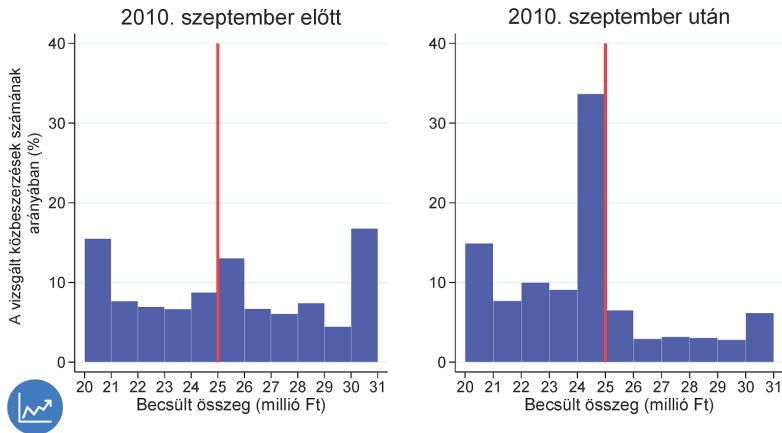

A közbeszerzési szektor nagy és növekszik

A kiírók szeretik elkerülni a versenyt

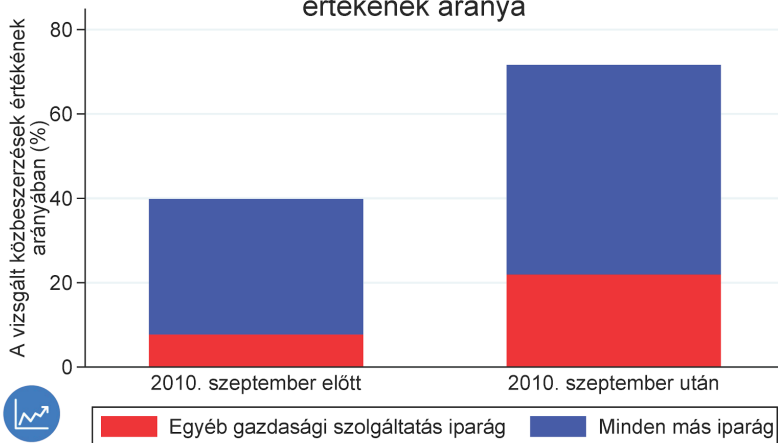
A 20 és 31 millió forint közti közbeszerzések megoszlása

Megjegyzés: A legalább 20 millió forint és 31 millió forintnál kisebb becslött értékű közbeszerzések alapján.
2010. szeptember előtt: 2004. április 28. és 2010. szeptember 14. közti kiírások.
2010. szeptember után: 2010. szeptember 15. és 2013. december 20. közti kiírások.
Adataink forrása: kozbeszerzes.ceu.hu

Különösen a könnyen korrumpálható szektorokban

A 25 millió forint alatti közbeszerzések értékének aránya

Megjegyzés: A legalább 20 millió forint és 31 millió forintnál kisebb becsült értékű közbeszerzések alapján.
2010. szeptember előtt: 2004. április 28. és 2010. szeptember 14. közti kiírások.

2010. szeptember után: 2010. szeptember 15. és 2013. december 20. közti kiírások.

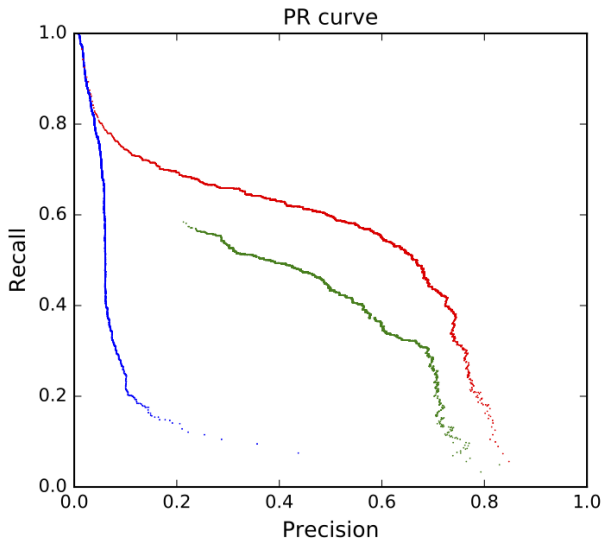
Adataink forrása: kozbeszerzes.ceu.hu

A politikai kapcsolatok mérése

Megkeressük a politikusokat

- ▶ Név és település alapján összekötjük a politikusok és menedzserek listáját.
- ▶ Gyakori neveket csak kis településeken fogadunk el. („Ez a Simon Gábor nem az a Simon Gábor.”)
- ▶ A találatok egy részét születési év alapján validáljuk.

A politikus-kapcsolatok kb. 60 százalékát találjuk meg

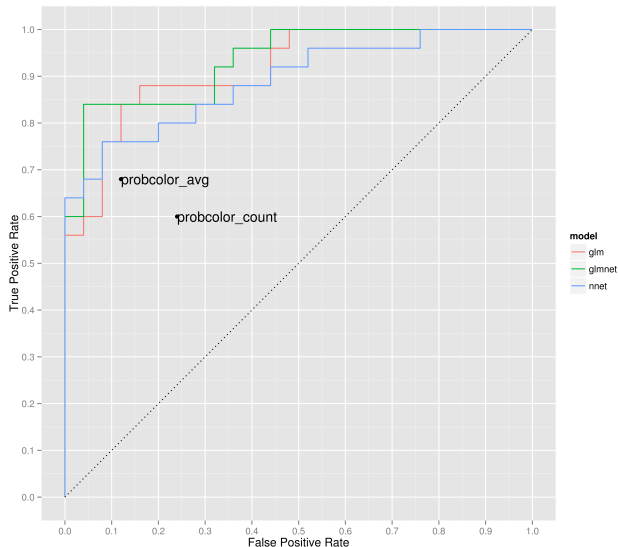

Színezzük a cégeket

- ▶ A fenti algoritmussal minden végre van egy politikuslistánk, pártszínekkel.
- ▶ Egy cégnek több politikusa is lehet.
- ▶ Gépi tanulás:
  - ▶ Tréning adat: Média által említett cégek. Menedzserek politikai megoszlása, kapcsolt vállalkozások, oligarcháktól vett távolság.
  - ▶ Tesztadat: 100 céges kézzel tisztított adat.

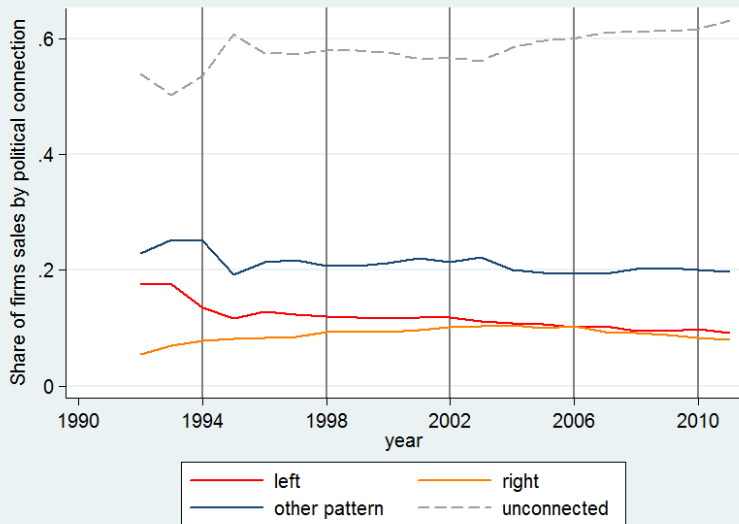
A kötődő cégek kb. 80 százalékos pontossággal azonosíthatók

A kötődő cégek mások (régí adatok)

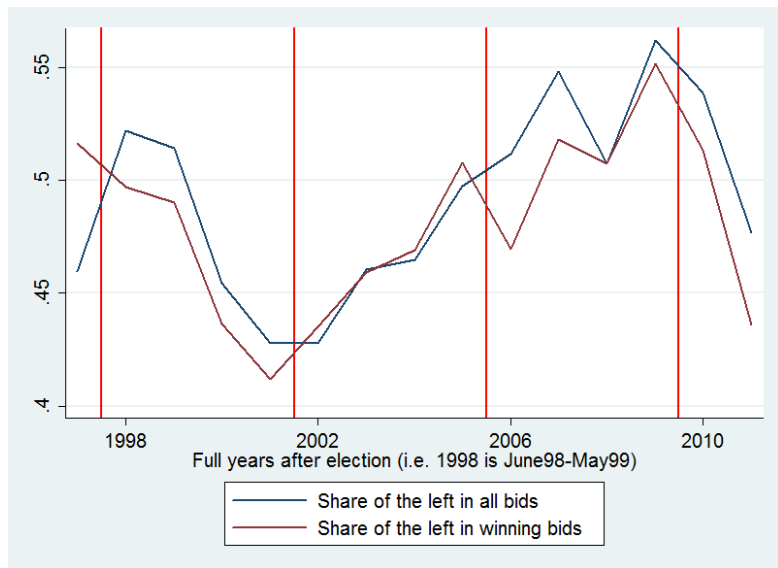
Connection status	Number of firms	Employment	Sales per worker	Share of firms foreign	Share of firms state owned
Left	9,547	47.3	32,743	4.9%	7.3%
Right	13,759	37.8	29,497	4.1%	7.2%
Other	37,307	24.8	25,592	4.0%	3.2%
Unconnected	847,275	5.7	23,144	9.1%	0.4%
All firms	907,888	8.0	23,579	8.6%	0.8%

A kötődő cégek a gazdaság nagy hányadát teszik ki

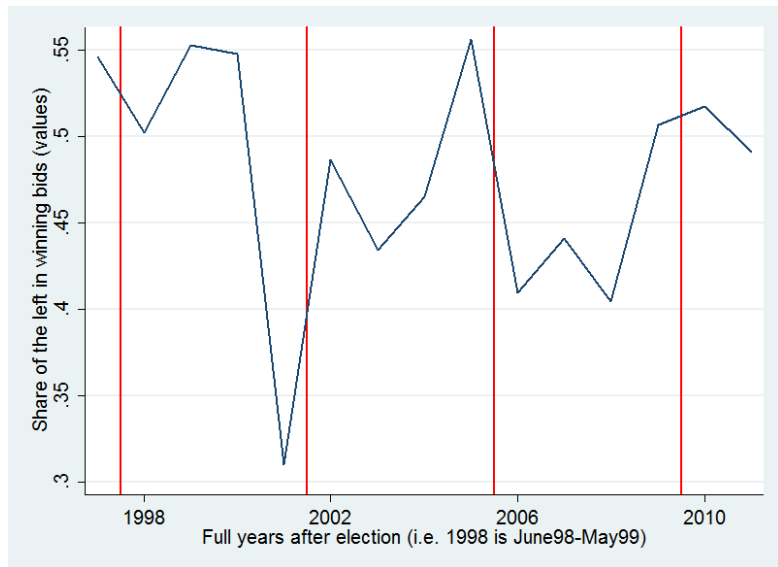

Kötődés és közbeszerzés

A baloldali nyertesek aránya

A baloldali cégek által nyert összeg aránya

Természetes értelmezés: A döntéshozók a saját oldalukhoz kötődő cégeknek keveznek.

- ▶ Az apparátus átállítása lassú folyamat Alternatív magyarázatok:
- ▶ Több információ vagy bizalom a saját oldal cégeiben.
  - ▶ Ez a ciklus elején lenne a legfontosabb, nem a végén.
- ▶ Suggests a sharp shift rather than gradual change.
- ▶ Különböző gazdasági célok különböző cégeket igényelnek.
  - ▶ Nincs egyértelmű iparági mintázat.

Mihez képest?

Mihez képest?

- ▶ Hogy a korrupció kiterjedését megmérjük, meg kell mondanunk, mi a „normális.”
  1. Statisztika: Mi lenne a tipikus?
  2. Modellalapú: Mi az elmélet predikciója?
- ▶ Előnyei:
  - ▶ számszerű válasz
  - ▶ rejtett korrupciót is fölvehet

Statisztikai benchmark

Magyarázzuk a tényleges nyerést:

- ▶ eladó ismérvekkel (méret, termelékenység)
- ▶ vevő ismérvekkel (méret, iparág)
- ▶ eladó-vevő ismérvekkel (iparágak, távolság)

$$Y_{bst}|X_{bst} \sim F(X_{bt}, X_{st}, X_{bs})$$

Normalizált reziduum:

$$\hat{p}_{bst} = \Phi^{-1} \left[\frac{Y_{bst} - \hat{E}(Y_{bst}|X_{bst})}{\hat{\sigma}(Y_{bst}|X_{bst})} \right] \in (0, 1)$$

A magas $\hat{p}_{bst}$ -pal rendelkező szerződések gyanúsak.

Korlátok

- ▶ Csak annyira jó, amennyire a statisztikai modell.
- ▶ Ha egy kiváló céget nem fogunk meg a megfigyelhető ismérvekkel, gyanúsan sokat fog nyerni.
  - ▶ De mindenkitől, vagy csak bizonyos vevőktől?
  - ▶ Mindig vagy csak bizonyos kormányzati ciklusokban?
- ▶ (Hogyan korrelál a hibatag a politikai változókkal?)

A tipikus közbeszerzés paraméterei

Table 1: Top 500 bidders, top 100 requestors, value share = .9300000000000001

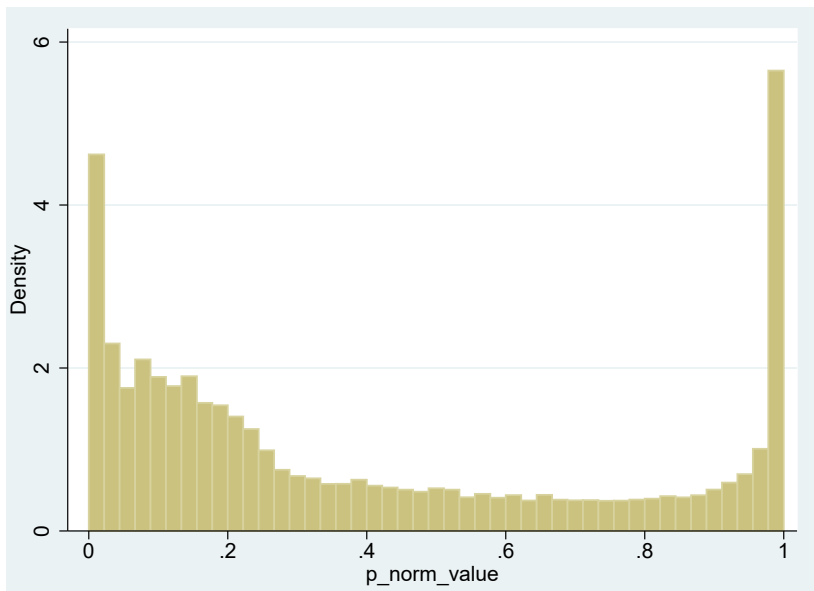
	(1)	(2)
	ln_value	ln_resid_value2
ln_req_size_wins	0.00844*** (0.00109)	0.229*** (0.0107)
ln_req_size_value	0.0363*** (0.00124)	0.998*** (0.0122)
ln_emp	0.00626*** (0.000870)	0.178*** (0.00855)
ln_assets	-0.0000306 (0.000310)	0.000730 (0.00305)
age	-0.000911*** (0.000194)	-0.0266*** (0.00191)
ln_dist	-0.0138*** (0.00149)	-0.352*** (0.0146)
req_bp	-0.0280*** (0.00422)	-0.454*** (0.0415)
bid_bp	-0.00346 (0.00360)	-0.0567 (0.0354)
both_bp	-0.0335*** (0.00768)	-1.148*** (0.0755)
N	39512	39509
R ²	0.084	0.376

Standard errors in parentheses

* $p < 0.10$, ** $p < 0.05$, *** $p < 0.01$

A hibatagban látunk nagy szélsőértékeket

(b) normalized by conditional sd

Modellalapú benchmark

- ▶ Charie-Kehoe-McGrattan (2007) és Hsieh-Klenow (2009) „ék”-megközelítését alkalmazzuk.
- ▶ Milyen minimális eltérések szükségesek egy sztenderd iparági modellhez (Melitz 2003), hogy megmagyarázzák a mintákat?
- ▶ Két kulcs mérőszám:
  - ▶ kormányzati és magán bevétel aránya
    - ▶ magas G/C : „preferált cég”
  - ▶ ár-költség markup
    - ▶ magas markup: “túlárázott”
- ▶ (Hogyan korrelálnak az ékek a politikai változókkal?)

Termelés és preferenciák

Iparági termelés:

$$X_j = \left[\int x_j(\omega)^{1-1/\sigma_j} d\omega \right]^{\frac{\sigma_j}{\sigma_j-1}}. \quad (1)$$

Fogyasztók:

$$U^C(C_1, \dots, C_n) = \Pi_j C_j^{\gamma_j}. \quad (2)$$

Kormányzat:

$$U^G(G_1, \dots, G_n) = \Pi_j G_j^{\delta_j}. \quad (3)$$

Jólét:

$$U = U^C(C_1, \dots, C_n) + U^G(G_1, \dots, G_n).$$

Kormányzati allokáció

$$\frac{g(\omega)}{c(\omega)} = k \cdot e^{\mu(\omega)} \quad (4)$$

Levezethető egy mikroalapú modellből, ahol az ω cég az ár valamekkora részét kenőpénzként visszafizeti (Grossman-Helpman 1994).

Kormányzati allokáció

$$\frac{g(\omega)}{c(\omega)} = k \cdot e^{\mu(\omega)} \quad (4)$$

Levezethető egy mikroalapú modellből, ahol az ω cég az ár valamekkora részét kenőpénzként visszafizeti (Grossman-Helpman 1994).

Ha nincs preferencia, se korrupció, $\mu(\omega) = 0$.

Túlárzás

$$p_g(\omega) = p_c(\omega) \cdot e^{\theta(\omega)}. \quad (5)$$

Mikroalapozás: a vállalat beárzza a kenőpénzt.

Túlárazás

$$p_g(\omega) = p_c(\omega) \cdot e^{\theta(\omega)}. \quad (5)$$

Mikroalapozás: a vállalat beárazza a kenőpénzt.

Ha nincs túlárazás, $\theta(\omega) = 0$.

Megoldás

Árazás

$$p_c(\omega) = \frac{\sigma}{\sigma - 1} \cdot \phi(\omega)w \quad (6)$$

$$p_g(\omega) = \frac{\sigma}{\sigma - 1} \cdot \phi(\omega)w \cdot e^{\theta(\omega)}. \quad (7)$$

Magánpiac

$$\frac{c(\omega)}{C} = \left(\frac{p_c(\omega)}{P_C} \right)^{-\sigma}.$$

Az ékek kiszámítása

Túlárzás

$$e^{\theta(\omega)} = \frac{p_g(\omega)g(\omega)}{\frac{\sigma}{\sigma-1}wl - p_c(\omega)c(\omega)}.$$

Preferencia

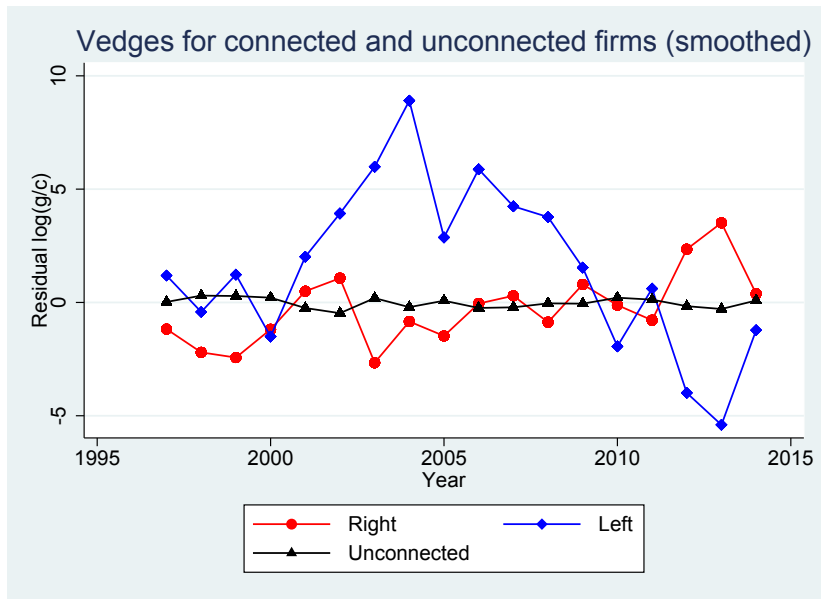
$$e^{\mu(\omega)} = \frac{\frac{\sigma}{\sigma-1}wl - p_c(\omega)c(\omega)}{p_c(\omega)c(\omega)} \frac{1}{k}$$

Jóléti költségek

Mennyivel kisebb a jólét ahhoz képest, mintha ugyanazt a kormányzati kiadást túlárazás nélkül, a magánpiaccal azonos arányban költenénk el?

$$\log \frac{G}{G^*} \approx -E_{\Phi} \theta - \frac{1}{2} \text{Var}_{\Phi}(\theta) - \frac{1}{2\sigma} \text{Var}_{\Phi}(\mu) - \text{Cov}_{\Phi}(\mu, \theta)$$

Az átlagos preferencia-ék időben és kötődő cégek között

Összegzés

Összegzés

- ▶ A közbeszerzési korrupció mérhető.
- ▶ Kvalitatív minták:
  - ▶ lézetik favoritizmus
  - ▶ a baloldal alatt lassan épül ki
  - ▶ a jobboldal alatt gyorsan átlendül

Összegzés

- ▶ A közbeszerzési korrupció mérhető.
- ▶ Kvalitatív minták:
  - ▶ lézetik favoritizmus
  - ▶ a baloldal alatt lassan épül ki
  - ▶ a jobboldal alatt gyorsan átlendül
- ▶ További lépések:
  - ▶ Pontosabb mérések használata.
  - ▶ Jóléti költségek kiszámítása.